

Comparing the legal status of marriage and divorce offices in public order and regional development in Iran and Türkiye

Faezeh Maghol¹ , Khorshid Ghanbari ¹, Maryam Jafari²

1. Department of Persian Language and Literature, Ke.C., Islamic Azad University, Kerman, Iran. Email: faezeh.maghool@iau.ir

2. Department of Persian Language and Literature, Ke.C., Islamic Azad University, Kerman, Iran. Email: kh.ghanbari@iauk.ac.ir

3. Department of Persian Language and Literature, Ke.C., Islamic Azad University, Kerman, Iran. Email: maryam.jafari@iau.ac.ir

ARTICLE INFO

Abstract

Article type:
Research Paper

Article history:

Received: May 8, 2025

Revised: June 5, 2026

Accepted: June 16, 2026

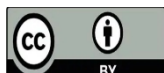
Published: June 16, 2026

Keywords:

Belghis Soleimani
climatism the novel
Paidah Kerman

Climatology, as an analytical approach in literary studies, examines the relationship between landscape, culture, and language in shaping the structure and meaning of a text. The novel "Paideh" by Belghis Soleimani, rooted in the cultural and climatic context of the Kerman region, demonstrates an example of this approach. This article aims to examine the manifestations of climatology in the novel "Paideh" by Belghis Soleimani, and to analyze the role of geographical, biological, and cultural components in the formation of narrative structure, characterization, and production of meaning. The present study is of a descriptive-analytical type. The findings indicate that climatic elements in the Pedestrian go beyond the level of describing nature and, in addition, as dynamic and structuring elements, play a role in advancing the narrative line, deepening characterization, and enhancing semantic structures. Also, the connection between climate and culture in this work plays a decisive role in creating a kind of literary realism and strengthening the social and identity implications of the novel. Accordingly, the novel "Pedestrian" not only provides a platform for recognizing regional identity, but also presents a model of coherent and artistic integration of literature and climate in the structure of the narrative.

How to cite: Maghol, F, Ghanbari, K and Jafari, M. (2026). Analysis of climatism in the novel "Paidah" by Belghis Soleimani; Exploring the role of geographical, biological, and cultural components in the formation of narrative structure, characterization, and production of meaning. *Geography and Regional Planning*, 16(63).289-307. <https://doi.org/10.22034/jgeoq.2026.581728.4445>

Introduction

In contemporary Persian fiction, climate and ecosystem are no longer mere backgrounds for narrative events but rather function as dynamic, constitutive elements that shape spatial atmosphere, character identity, and narrative direction. This recognition has given rise to "regional literature" (adabiyât-e eqlimi), a significant branch of contemporary fiction in which indigenous elements and folk culture are reflected in the narrative. Iranian regional literature, which emerged in the 1960s and flourished through the works of writers such as Gholamhossein Sa'edi, has been further developed by contemporary authors including Belqis Soleimani, who has established a profound connection between climate and narrative in her works. Her novel "Piadeh" (The Pedestrian), set in the cultural and social context of Kerman province—particularly the Rabor region—exemplifies this approach through its use of local vocabulary and expressions, proverbs, marriage customs, traditional clothing, local cuisine, folk beliefs, games, livelihoods, and eco-inspired imagery. Despite the growing body of research on regional literature, most studies have remained limited to identifying and cataloging indigenous elements, with insufficient attention paid to the dynamic role these elements play in shaping narrative structure, deepening characterization, and producing meaning. Furthermore, no independent, comprehensive study has specifically examined how regional elements function in Soleimani's "Piadeh" to construct narrative space, develop characters, and generate thematic depth. This gap is particularly significant given that Soleimani's works, deeply rooted in the cultural and climatic context of Kerman, offer a rich corpus for understanding the interplay between geography, culture, and literary expression. Therefore, this research aims to investigate the manifestations of regionalism in "Piadeh" by analyzing the role of geographical, biological, and cultural components in shaping narrative structure, characterization, and meaning production, employing a descriptive-analytical approach

grounded in the theoretical foundations of regional literature and cultural criticism. By examining how climate and folk culture extend beyond mere descriptive detail to become active, structural elements that drive plot development, enrich character portrayal, and enhance semantic capacities, this study seeks to demonstrate that "Piadeh" serves not only as a platform for recognizing regional identity but also as a model for the coherent and artistic integration of literature and climate within narrative form.

Methodology

This research employs a descriptive-analytical approach and is conducted using a qualitative method based on library-based data collection. The study aims to analyze the manifestations of regionalism (eqlim-garâyi) in Belqis Soleimani's novel "Piadeh" (The Pedestrian) by examining the role of geographical, biological, and cultural components in shaping narrative structure, characterization, and meaning production. The data for this research were collected through the systematic review and analysis of primary and secondary sources, including the novel "Piadeh" itself, scholarly books, research articles, academic theses, dictionaries of local dialects, and ethnographic studies on the culture, customs, and folklore of Kerman province, particularly the Rabor region. The collected data were then analyzed using a thematic analysis method, focusing on identifying, categorizing, and interpreting the various manifestations of regional elements within the narrative. The analytical framework draws upon the theoretical foundations of regional literature, cultural criticism, and the sociology of literature, with particular attention to the five key regional domains of Iranian fiction (North, South, Khorasan, Kermanshah, and Azerbaijan) and the specific characteristics of Kerman's regional literature as reflected in the works of writers such as Mohammad Ebrahim Bastani Parizi, Houshang Moradi Kermani, and Belqis Soleimani. The analysis systematically examines a wide range of regional components, including local vocabulary and dialectical expressions (with

phonetic transcription), proverbs and sayings, marriage customs and rituals (such as courtship, bride price, dowry, wedding ceremonies, and post-wedding traditions), traditional clothing (including chador and chaghchor), local cuisine (such as eshkene), folk beliefs (including medical beliefs, superstitions, and religious practices), representations of poverty and livelihood, indigenous games (such as torneh-bazi and card games), occupational practices (including carpet weaving, gelim weaving, pateh embroidery, and animal husbandry), regional place names, and eco-inspired imagery and literary devices (similes, metaphors, and metonymies rooted in local geography and culture). Through this comprehensive analysis, the study aims to demonstrate how these regional elements transcend mere decorative description to function as dynamic, structural components that actively contribute to plot development, character depth, narrative atmosphere, and the production of social, cultural, and identity-related meanings. The research also examines the relationship between climate, culture, and language in shaping the narrative, highlighting how Soleimani uses regional elements to reflect the dialectical relationship between human beings and their environment, while also revealing social structures, power dynamics, gender relations, and individual agency within the specific cultural context of rural Kerman.

Results and Discussion

The findings of this study reveal that Belqis Soleimani's novel "Piadeh" (The Pedestrian) is a rich example of regional literature in which geographical, biological, and cultural components function not merely as decorative background elements but as dynamic, structural forces that actively shape narrative development, character construction, and meaning production. The analysis identified a wide range of regional elements operating at multiple levels of the text, including local vocabulary and dialectical expressions (such as "segerme" for frown, "holok holok" for arriving hastily, "esmâlu" for Ismail, "neye qalyun" for a thin person, "zamharir" for

extreme cold, "ket-o-kolof" for thick, "âše lâš" for tattered, "šelâl" for hanging, "oxt" for familiar, "heys-o-beys" for commotion, "šele pal" for crushed, and "dabang" for a foolish person), proverbs and sayings (including "âb-e xoš az gelu-ye man pâyin naraf" meaning "water did not go down my throat" for distress, "naxorde nân-e gandom dide be daste mardom" for learning from others' experiences, "âsemun ke be zamin nemiyâd" for the situation is not that serious, "az xar-e šeytan piyâde šo" for stop being stubborn, "kale-aš bu-ye qorme-sabzi mide" for political talk, "aql-e mardom be češm-ešun-e" for people judge by appearances, "atâyaš ro be legâyaš mibaxšam" for reluctantly giving something up, and "âbi nemibine šenâgar-e mahri ast" for hidden talents). The results demonstrate that these linguistic elements are not simply inserted for local color but are woven into the fabric of dialogue, interior monologue, and narrative voice, contributing to the authenticity of character speech, the establishment of a distinct narrative atmosphere, and the expression of cultural identity. The discussion further reveals that marriage customs and rituals—including courtship (xâstegâri), bride price (širbahâ), dowry (jahiziyeh), wedding ceremonies (arusi), the "band-andâzun" (makeup ceremony), the marriage contract (aqd), post-wedding traditions (such as "kâči" preparation and "pâgošâ"), the "šab-e šiše" (sixth-night celebration) with child-naming ceremonies, and Friday night customs involving charitable acts and offerings for the deceased—serve to illuminate social structures, power dynamics, and collective interventions in private life, particularly reflecting the limited agency of women within traditional marriage systems. The analysis of folk beliefs, including medical beliefs (such as the use of herbal remedies like gol-e gâvzabân for calming, kolpure for stomach pain, bumâdaran for diarrhea, and kangar in yogurt), superstitious beliefs (such as the burning of esband for protection against the evil eye, and the mythical creature "Âl" believed to harm newborns), and religious practices (such as vows and offerings, the recitation of "Ghaside-ye Moškel-gošâ," cooking nazri like âš and šole-zard, mourning

ceremonies for Imam Hussein, and sending salavât), function as narrative mechanisms for portraying characters' helplessness, hope, and reliance on the supernatural in times of crisis. The results indicate that the representation of poverty, including food insecurity, unemployment, and the shame and hardship experienced by families, is a recurring theme, reflecting the economic marginalization of rural communities and its impact on family dynamics, particularly the vulnerability of women and children. The study also identifies indigenous games such as "torneh-bâzi" (a game played with a twisted scarf during night gatherings) and card playing, which serve as social activities that bring communities together but also highlight underlying tensions and conflicts. The analysis of livelihood practices—including carpet weaving (qâli-bâfi), gelim weaving (gelim-bâfi), patch embroidery (patte-duzi), animal husbandry (including shepherding and livestock ownership), and other occupational activities—reveals the economic foundation of the community and the central role of women in sustaining household economies through their practical skills and resilience. The discussion highlights that regional place names (such as Anduhjerd, Gâdâr-e Kafnu, and the Jameh Mosque of Kerman) and local cuisine (such as "eškene") anchor the narrative in a specific geographic reality, while eco-inspired imagery—including similes such as "like a willow trembling" for fear and "yellow like turmeric" for pallor—draws on the local environment to create vivid, culturally grounded literary figures. The study concludes that the regional elements in "Piadeh" operate simultaneously on multiple levels: as markers of regional identity and authenticity; as narrative devices that advance plot and deepen characterization; as aesthetic tools that create a rich, textured literary language; and as sociological windows into the lived experiences, struggles, and resilience of rural communities in Kerman, particularly women. Through the use of these elements, Soleimani creates a powerful dialectical relationship between human beings and their environment, revealing how cultural

traditions, economic conditions, and social norms shape individual agency, collective identity, and the production of meaning within a specific regional context. Ultimately, the findings demonstrate that "Piadeh" transcends mere representation of local color to become a profound exploration of the interplay between geography, culture, and human experience, offering readers not only an immersive engagement with the world of rural Kerman but also a deeper understanding of the universal themes of survival, resistance, hope, and transformation through the lens of regional specificity.

Conclusion

The study concludes that Belqis Soleimani's novel "Piadeh" (The Pedestrian) stands as a significant example of contemporary Iranian regional literature in which geographical, biological, and cultural components are not merely decorative embellishments but rather dynamic, constitutive elements that actively shape narrative structure, deepen characterization, and generate layered meanings. Through a comprehensive analysis of the novel's regional components—including local vocabulary and dialectical expressions, proverbs and sayings, marriage customs and rituals, traditional clothing, local cuisine, folk beliefs (both medical and superstitious), religious practices, representations of poverty, indigenous games, livelihood practices and occupational skills, regional place names, and eco-inspired literary imagery—the research demonstrates how these elements are woven into the very fabric of the narrative. The findings reveal that the folk cultural elements in "Piadeh" simultaneously serve multiple functions: as markers of regional identity and authenticity, as narrative devices that advance plot and develop characters, as aesthetic tools that create a rich literary language rooted in local environment, and as sociological lenses for understanding the lived experiences, struggles, and resilience of rural communities in Kerman, particularly women. The novel's representation of women emerges as a central theme, with female characters portrayed not as passive recipients of circumstance but as

active agents of survival and continuity, whose practical skills, economic activities, and emotional endurance sustain both their families and their communities within the constraints of traditional social structures. The integration of religious and superstitious beliefs—including vows, prayers, the recitation of "Ghaside-ye Moškel-gošâ," offerings for the deceased, and protective rituals against supernatural forces—functions as a narrative mechanism for expressing characters' helplessness, hope, and reliance on faith in times of crisis, while marriage customs and rituals illuminate power dynamics, collective interventions in private life, and the limited agency of women within patriarchal systems. The analysis further reveals that the representation of poverty, food insecurity, and economic marginalization underscores the harsh material conditions of rural life and their profound impact on family dynamics and individual psychology. The novel's eco-inspired imagery, drawing on local flora such as the willow tree, local colors such as turmeric, and local landscapes, creates

culturally grounded literary figures that enhance the aesthetic quality of the narrative while reinforcing its connection to the region. Ultimately, the study concludes that "Piadeh" serves not only as a powerful literary work but also as a valuable cultural document that preserves the traditions, beliefs, and ways of life of rural Kerman, offering readers both an immersive engagement with a specific regional world and a deeper understanding of universal human experiences—including love, loss, hope, resistance, and transformation—through the lens of regional specificity. The research emphasizes the importance of a regionalist reading approach for understanding the complex interplay between geography, culture, and literary expression, and suggests that future studies should undertake comparative analyses of "Piadeh" alongside other regional works to further illuminate the rich tapestry of Iranian regional literature and its contributions to cultural preservation, identity formation, and literary innovation.

Ethical considerations

Following the principles of research ethics

The authors have observed the principles of ethics in conducting and publishing this scientific research, and this is confirmed by all of them.

Data Availability Statement

Data available on request from the authors.

Acknowledgements

First author: Preparation of samples, conducting experiments and collecting data, performing calculations, statistical analysis of data, analysis and interpretation of information and results, preparing a draft of the article.

Second author: Preparation of samples, conducting experiments and collecting data, performing calculations, statistical analysis of data, analysis and interpretation

of information and results, preparing a draft of the article.

Third author: Preparation of samples, conducting experiments and collecting data, performing calculations, statistical analysis of data, analysis and interpretation of information and results, preparing a draft of the article.

Ethical Considerations

The authors affirm that they have adhered to ethical research practices, avoiding plagiarism, misconduct, data fabrication or falsification, and have provided their consent for this article's publication.

Funding

This research was conducted without any financial support from Payam Noor University.

Conflict of Interest

The authors declare no conflict of interest

انجمن ژئوپلیتیک ایران

فصلنامه جغرافیا و برنامه ریزی منطقه‌ای

شاپا چاپی: ۶۴۶۲-۲۲۲۸ شاپا الکترونیکی: ۲۱۱۲-۲۷۸۳

Homepage: <https://www.jgeoqeshm.ir/>

تحلیل اقلیم گرایی در رمان پیاده اثر بلقیس سلیمانی؛ واکاوی نقش مولفه های جغرافیایی، زیستی و فرهنگی در شکل گیری ساختار روایت، شخصیت پردازی و تولید معنا فائزه معقول^۱، خورشید قنبری نینز^۲، مریم جعفری^۳

۱. گروه زبان و ادبیات فارسی، واحد کرمان، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمان، ایران. رایانامه: faezeh.maghool@iau.ir
۲. نویسنده مسئول. گروه زبان و ادبیات فارسی، واحد کرمان، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمان، ایران. رایانامه: ghanbari18@iau.ac.ir
۳. گروه زبان و ادبیات فارسی، واحد کرمان، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمان، ایران. رایانامه: maryam.jafari@iau.ac.ir

چکیده	اطلاعات مقاله
<p>اقلیم گرایی، به مثابه رویکردی تحلیلی در مطالعات ادبی، به بررسی نسبت میان بوم، فرهنگ و زبان در شکل دهی به ساختار و معنای متن می پردازد. رمان «پیاده» اثر بلقیس سلیمانی، با ریشه دواندن در بافت فرهنگی و اقلیمی منطقه کرمان، نمونه ای از این رویکرد را به نمایش می گذارد. این مقاله با هدف بررسی جلوه های اقلیم گرایی در رمان پیاده اثر بلقیس سلیمانی، به واکاوی نقش مؤلفه های جغرافیایی، زیستی و فرهنگی در شکل گیری ساختار روایت، شخصیت پردازی و تولید معنا می پردازد. پژوهش حاضر از نوع توصیفی-تحلیلی است. یافته ها حاکی از آن است که عناصر اقلیمی در پیاده، از سطح توصیف طبیعت فراتر رفته و بلکه به عنوان مؤلفه هایی پویا و ساختاربخش، در پیشبرد خط روایی، ژرف سازی شخصیت پردازی و ارتقاء ظرفیت های معنایی اثر نقش محوری ایفا می کنند. همچنین، پیوند میان اقلیم و فرهنگ در این اثر، در خلق نوعی واقع نمایی ادبی و تقویت دلالت های اجتماعی و هویتی رمان نقشی تعیین کننده دارد. بر این اساس، رمان «پیاده» نه تنها بستری برای بازشناسی هویت منطقه ای فراهم می آورد، بلکه الگویی از تلفیق منسجم و هنرمندانه ادبیات و اقلیم را در ساختار روایت ارائه می دهد.</p>	<p>نوع مقاله: مقاله پژوهشی</p> <p>تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۲/۱۸</p> <p>تاریخ بازنگری: ۱۴۰۵/۳/۱۵</p> <p>تاریخ پذیرش: ۱۴۰۵/۳/۲۶</p> <p>تاریخ انتشار: ۱۴۰۵/۳/۲۶</p> <p>کلیدواژه ها: بلقیس سلیمانی اقلیم گرایی رمان پیاده کرمان</p>

استناد: معقول، فائزه، قنبری نینز، خورشید و جعفری، مریم. (۱۴۰۵). تحلیل اقلیم گرایی در رمان پیاده اثر بلقیس سلیمانی؛ واکاوی نقش مولفه های جغرافیایی، زیستی و فرهنگی در شکل گیری ساختار روایت، شخصیت پردازی و تولید معنا. *جغرافیا و برنامه ریزی منطقه ای*، ۱۶(۶۳): ۲۸۹-۲۸۹

DOI: 10.22034/jgeoq.2026.581728.4445.۳۰۷

© نویسندگان.

ناشر: موسسه آموزش عالی قشم

مقدمه

اقلیم و زیست بوم، در بسیاری از آثار داستانی معاصر، تنها پس زمینه رخدادها نیستند، بلکه در شکل گیری فضا، هویت شخصیت ها و جهت گیری روایت نقشی تعیین کننده دارند. از این منظر، ادبیات اقلیمی بخشی از داستان نویسی معاصر است که در آن عناصر بومی و فرهنگ عامه در روایت بازتاب می یابند. «ادبیات اقلیمی در معنای خاص، ادبیاتی است که در منطقه ای خاص به وجود آمده است و شرایطی را برای چنین ادبیاتی شرح می دهد که آن وحدت اوضاع فرهنگی، اجتماعی و جغرافیایی است» (جعفری قنواتی، ۱۳۸۲: ۱۴۱). بر این اساس، مؤلفه هایی چون گویش محلی، آداب و رسوم، باورهای عامیانه و شیوهی زیست، از عناصر اصلی این نوع ادبی به شمار می آیند.

توجه به فرهنگ بومی و فضاهای اقلیمی، به ویژه از دهه ی ۱۳۴۰، در ادبیات داستانی ایران گسترش یافت و نویسندگانی چون غلامحسین ساعدی نقش مهمی در تثبیت این جریان داشتند (میرعابدینی، ۱۳۸۰: ۵۰۵-۵۰۸). در میان نویسندگان معاصر نیز بلقیس سلیمانی با بهره گیری از عناصر بومی، پیوندی آشکار میان اقلیم و روایت برقرار کرده است. رمان «پیاده» با بازتاب فضای فرهنگی و اجتماعی کرمان، استفاده از واژگان و اصطلاحات محلی و نیز حضور فرهنگ عامه، نمونه ای قابل توجه از ادبیات اقلیمی معاصر به شمار می آید.

با وجود پژوهش های انجام شده در حوزه ی ادبیات اقلیمی، بیشتر این مطالعات به معرفی و استخراج عناصر بومی محدود مانده اند و کمتر به نقش این عناصر در شکل گیری ساختار روایت پرداخته اند. همچنین، درباره ی چگونگی کارکرد عناصر اقلیمی و فرهنگ عامه در رمان «پیاده» پژوهش مستقلی صورت نگرفته است. از این رو، پژوهش حاضر با رویکردی توصیفی - تحلیلی و با تکیه بر مبانی نقد فرهنگی و نظریه ی ادبیات اقلیمی، به بررسی نقش عناصر بومی و فرهنگ عامه در شکل گیری فضای روایی و پرداخت شخصیت ها در این رمان می پردازد.

ادبیات اقلیمی یا ادبیات منطقه ای، گونه هایی از ادبیات است که براساس جغرافیا، فرهنگ، گویش و طبیعت منطقه ای خاص زادگاه نویسنده، به صورت شعر یا داستان شکل می گیرد و بازتاب دهنده ی ویژگی های هویت، باورها و تجربه های زندگی مردمان آن منطقه است و «ادبیات اقلیمی مجموعه ای از آثار ادبی است که به سبب بازتاب گسترده ی عناصر محیطی، به دو شکل تزئینی و پویا در طی حوادث و ماجراها، رنگی و بومی و محلی دارند و به منطقه ای خاص تعلق دارند و از دیگر مناطق متمایز می شوند» (صادقی، ۱۴۰۱، ص ۴۸). اما «شکل گیری ادبیات اقلیمی در ایران به دهه ی سی برمی گردد. در این دهه، به سبب تحولات سیاسی، اجتماعی و اقتصادی، این نوع ادبی گسترش یافت و در دهه ی چهل به اوج شکوفایی و پختگی خود رسید.» (همان، ص ۵۴) و «ادبیات اقلیمی سال های ۵۰- ۱۳۴۰ زاده ی شرایط اجتماعی و باورهای روشنفکری خاصی بود که از اصلاحات ارضی ناشی می شد. در دهه ی ۶۰ که وضع با آن سال ها متفاوت بوده، به همین علت ادبیات اقلیمی تغییر کرده است. جنگ های شهرستانی قادر به ایفای نقش نیستند که در دهه ی ۱۳۴۰ داشتند، زیرا مسائل دیگری در دستور کار داستان نویسی قرار دارد. ادبیات اقلیمی حال سفرهای هیجان انگیز نویسندگان جوانی بود که به عنوان معلم یا پزشک روانه ی روستاها می شدند.» (میرعابدینی، ۱۳۷۷، ص ۸۲۹)

«پیشرو ادبیات اقلیمی غلامحسین ساعدی (گوهر مراد) دهه ی ۱۳۴۰، نویسنده ای سخت خوش است و آثار فراوانش گسترده ی وسیعی از داستان و نمایشنامه گرفته تا تک نگاری های اجتماعی - اقتصادی را در بر می گیرد.» (همان، ص ۵۰۸)، اما «از رمان نویسان ادبیات اقلیمی می توان به آذین و بزرگ علوی را نام برد. به آذین در رمان دختر رعیت در سال (۳۰- ۱۳۲۰) و بزرگ علوی در رمان گیله مرد (۱۳۲۶) به مبارزات دهقانان هم روزگار خود با حکومت حافظ منافع مالکان می پردازد.» (همان، ص ۵۰۶)

«عناصر ادبیات اقلیمی شامل معتقدات و آداب و رسوم، مشاغل و حرفه‌ها، شکل معماری منطقه، خوراک‌ها، پوشش‌ها و زبان محلی، ترانه‌ها و سرودهای عامیانه، شیوه‌ی معیشتی و اقتصادی و تولیدی مردم، مکان‌ها و مناطق بومی، طبیعت بومی و واژه‌های بومی می‌باشد.» (صادقی، ۱۴۰۱، ص ۴۹)

«ادبیات اقلیمی در کرمان از دهه‌ی ۳۰ خورشیدی (۱۹۵۰-۱۹۶۰ میلادی) با تلاش نویسندگان و پژوهشگران به ثبت فرهنگ، تاریخ و جغرافیای خاص این منطقه پرداختند، شکل گرفت و در سال ۴۰ و ۵۰ خورشیدی گسترش یافت.» (میرعابدینی، ۱۳۸۲، ص ۳۰۰-۳۰۵) و نویسندگانی مانند محمد ابراهیم باستانی پاریزی، هوشنگ مرادی کرمانی و بلقیس سلیمانی درباره‌ی ادبیات اقلیمی در کرمان می‌توان نام برد، اما بلقیس سلیمانی در آثار خود به ادبیات اقلیمی کرمان توجه ویژه‌ای دارد، در رمان پیاده لغات و اصطلاحات عامیانه کرمان و ضرب‌المثل‌ها بیش‌ترین بازتاب را دارند.

ادبیات اقلیمی در پنج حوزه‌ی داستان نویسی شمال، جنوب، خراسان، کرمانشاه و آذربایجان مشخص شده است. قلمرو این تحقیق از نظر مکانی استان کرمان شهرستان رابر است.

هدف این پژوهش توصیف و تحلیل مؤلفه‌های ادبیات اقلیمی کرمان خصوصاً شهرستان رابر می‌باشد. ادبیات اقلیمی نه تنها برای حفظ گذشته، بلکه برای ساختن نسل‌های آینده گردشگران فرهنگی، پژوهشگران، دانشگاهیان، هنرمندان و نویسندگان آگاه ضروری است. در جهانی که فرهنگ آن یکنواخت پیش می‌رود، ادبیات اقلیمی اصالت و تنوع را زنده نگه می‌دارد و به انسان‌ها یادآوری می‌کند که محلی و جهانی بودن می‌توانند باقی بمانند.

پیشینه تحقیق

۱- ابراهیم یونسی (۱۴۰۰) در رساله‌ی دکتری خود با عنوان «بررسی ویژگی‌های اقلیمی در رمان‌های ابراهیم یونسی» درباره‌ی ادبیات اقلیمی و ویژگی‌های آن در داستان‌های دادا شیرین، دعا برای آرمن و... بررسی کرده است.

۲- رضا صادقی شهپر (۱۳۸۹) در رساله‌ی دکتری خود با عنوان «ادبیات اقلیمی در داستان‌های معاصر ایران از مشروطه تا انقلاب اسلامی» تعریف داستان اقلیمی، علل اصلی گرایش به اقلیم نویسی و پنج حوزه یا شاخه‌های داستان نویسی اقلیم شمال، جنوب، شرق (خراسان)، غرب (کرمانشاه) و آذربایجان پرداخته شده است، در کتاب «اقلیم داستان: نقد و بررسی داستان‌های اقلیمی و روستایی ایران از آغاز تا انقلاب اسلامی، ۱۳۹۷» که در آن نویسنده تقسیم‌بندی مکتب‌های گوناگون را مورد نقد قرار داده و ضمن ارائه تقسیم‌بندی جدید، به معرفی مؤلفه‌های داستان اقلیمی با ذکر مثال از حوزه‌های مختلف آن می‌پردازد، در مقاله‌های خود «تخستین رمان اقلیمی در داستان نویسی معاصر ایران، ۱۳۸۹» و «حوزه‌های پنج‌گانه اقلیمی نویسی در ادبیات داستانی معاصر ایران» به تعریف ادبیات اقلیمی و پنج حوزه یا (شاخه)های آن بررسی کرده است.

بحث

بلقیس سلیمانی در آثار خود به بازنمایی زندگی و روابط اجتماعی مردمانی پرداخته که فرهنگ بومی و اقلیم در شکل‌گیری جهان ذهنی و اجتماعی آنان نقش دارد. در این آثار، عناصر اقلیمی تنها توصیف فضا نیست، بلکه در بافت روایت و مناسبات شخصیت‌ها حضور دارد. رمان «پیاده» نیز از این منظر درخور توجه است. داستان با زندگی انیس و همسرش کرامت آغاز می‌شود؛ زندگی‌ای که با بازداشت کرامت دچار بحران می‌شود و انیس را در موقعیتی دشوار قرار می‌دهد. در روند روایت، افزون بر مسائل فردی و اجتماعی، نشانه‌هایی از فرهنگ عامه، روابط سنتی و شیوه زیست شخصیت‌ها بازتاب می‌یابد که در فضای داستان و شکل‌گیری موقعیت‌های روایی اثرگذارند. از این منظر، عناصر اقلیمی و مؤلفه‌های فرهنگ عامه در رمان «پیاده» را نمی‌توان صرفاً جزئیاتی

توصیفی دانست، زیرا این عناصر در پرداخت فضای روایت، ترسیم روابط شخصیت‌ها و شکل‌گیری برخی موقعیت‌های داستانی نقش دارند و در مواردی به پیشبرد روایت کمک می‌کنند.

شاخص‌های عناصر اقلیمی در رمان «پیاده»

ادبیات اقلیمی از مهم‌ترین شاخص‌های آن می‌توان به اعتقادات مذهبی، غذاها، اصلاحات، اماکن، شغل‌ها، بازی‌ها، شیوه معیشتی (شهر و روستا) و فقر بر زندگی و عواطف مردم اشاره کرد. به نمونه‌هایی از آن‌ها می‌پردازیم.

لغات و اصطلاحات عامیانه در رمان پیاده اثر بلقیس سلیمانی

«برای حفظ و نگهداری گویش‌های محلی باید آن‌ها را ثبت و ضبط کرد، زیرا بخش جدا ناشدنی از فرهنگ هر سرزمین هستند و به فراموشی سپرده نشوند.» (مخترع، ۱۳۹۲، ص ۷)

آوانگاری: «در آوانگاری منظور این است که شناخت آوا از نظر تولید، ذات فیزیکی یا دریافت آن است.» (حق‌شناس، ۱۳۶۹، ص ۱۶) جدول آوانگاری در پیوست الف می‌باشد.

«سگرمه – segerme: اخم.» (دیمازی، ۱۳۹۰، ص ۱۴۲)

«از روزی هم که آقا هوشنگ آمده، سگرمه‌هایش از هم باز نشده‌اند.» (سلیمانی، ۱۳۹۹، ص ۱۷)

«هلک هلک – holok holok: شتابان از راه رسیدن..» (آئینه نگینی، ۱۳۸۲، ص ۱۹۷)

«گفت خوبیت ندارد نوعروس دم به ساعت چادر و چاقچور بکند و هلک هلک برود حمام؛ مردم فکرهای بد می‌کنند.» (سلیمانی، ۱۳۹۹، ص ۲۲)

«اسمالو – esmâlu: اسماعیل، نامی مردانه.» (مخترع، ۱۳۹۲، ص ۱۷)

«پسرک اسمش اسماعیل بود که گورانی‌ها اسمالو صدایش می‌کردند و آن پس و پشت یک حروم‌زاده هم بیخ اسمش می‌چسباندند.» (سلیمانی، ۱۳۹۹، ص ۲۷)

«نی قلیون – neye qalyun: نی ای که در میانه‌ی قلیان قرار دارد و سر دیگر آن را بین لب‌ها گذارند و بکشیدن قلیان مشغول شوند. کنایه از آدم لاغر و ضعیف.» (ستوده، ۱۳۳۵، ص ۱۸۰)

«آن هم اسفندیار که نی قلیون است و هنوز استخوان نترکانده.» (سلیمانی، ۱۳۹۹، ص ۳۰)

«لولی – luli: کولی، غربت.» (آئینه نگینی، ۱۳۸۲، ص ۱۶۱)

«رگ – rag: غیرت» (همان، ص ۱۱۰)

«نه رعیت بودند، نه قلاگر، نه رگ لولی داشتند.» (سلیمانی، ۱۳۹۹، ص ۳۴)

«زمهریر – zamharir: سرمای طاقت فرسا.» (آئینه نگینی، ۱۳۸۲، ص ۱۱۵)

«مردها یکی دو بار دلداری‌اش دادند اما در مجموع گذاشتند توی سرمای زمهریر آخر پاییز تهران زیر چادر پیری‌اش بلرزد و بخواند و گریه کند.» (سلیمانی، ۱۳۹۹، ص ۶۴)

«پیش مرگ شدن – piš marg šodan: فدای کسی شدن، قبل از موعد ممکن مردن.» (آئینه نگینی، ۱۳۸۲، ص ۶۴)

«صد بار گفت «الاهی خواهر پیش مرگت بشه.» و صد بار قربان صدقه‌اش رفت.» (سلیمانی، ۱۳۹۹، ص ۷۳)

«کت و کلفتی – ket-o-koloft: ضخیم، کلفت، سطر.» (ستوده، ۱۳۳۵، ص ۱۳۱)

«می‌نشیند و بال روسری‌اش را باز می‌کند و انگشت را جلو چشمش می‌گیرد. انگشت کت و کلفتی است.» (سلیمانی، ۱۳۹۹، ص ۱۰۹)

«ملو - malu: اسم، محمد.» (مرادی، ۱۳۹۰، ص ۳۵۸)

«بوی ترخون خشک کرده می‌دهد ملیحه، ملوی مش قاسم.» (سلیمانی، ۱۳۹۹، ص ۱۸۴)

«آش لاش - âşe lâş: لت و پار، پاره پاره.» (دیمار، ۱۳۹۰، ص ۱۸)

«قاطر - qâter: استر، حیوانی است که مادرش اسب و پدرش الاغ می‌باشد.» (آئینه نگینی، ۱۳۸۲، ص ۱۴۱)

«قاطر و جوانک سرباز قدر با هم می‌غلتنند و می‌غلتنند که جوانک و قاطر هر دو آش و لاش می‌شوند.» (سلیمانی، ۱۳۹۹، ص ۱۷۴)

«شلال - şelâl: آویزان.» (آئینه نگینی، ۱۳۸۲، ص ۱۳۱)

«از موی شلال خوشش می‌آید، موی شلال صاف، اما موهای خودش بلند و موج دارند، مثل موهای همین توی عکس.» (سلیمانی، ۱۳۹۹، ص ۱۴۵)

«أخت - Oxt: مانوس، دمخور.» (دیمار، ۱۳۹۰، ص ۲۲)

«انیس می‌گوید کامران از وقتی چشم باز کرده مردی دور و برش ندیده، بهتر است فعلاً گاه و بی‌گاهی آقا هوشنگ او را ببرد بیرون تا به هم أخت شوند.» (سلیمانی، ۱۳۹۹، ص ۱۴۵)

«حیص و بیص - heys-o-beys: گیرودار، اثنا، حین.» (دیمار، ۱۳۹۰، ص ۱۰۰)

«پشت سر آقا شفیع از این اتاق به آن اتاق می‌رود و هر چه می‌داند و هر چه می‌خواهند می‌گوید و در همین حیص و بیص یاد کرامت می‌افتد.» (سلیمانی، ۱۳۹۹، ص ۱۸۳)

«شل پل - şele pal: له و لورده.» (دیمار، ۱۳۹۰، ص ۱۴۸)

«چند نفری از صاحب کارهایش به طعنه گفته بودند نکند به بچه‌اش چیزی می‌دهد که این بیچاره این طور شل و پل است، اما انیس به روی خودش نمی‌آورد.» (سلیمانی، ۱۳۹۹، ص ۱۱۲)

«دبنگ - dabang: آدم نفهم و کم عقل.» (ستوده، ۱۳۳۵، ص ۷۳)

«آن مرتیکه‌ی دبنگ را هم او به خانه راه داده. اصلاً او مجرم است که نیامده خبر بدهد شوهرش چه خلاف‌کاری است.» (سلیمانی، ۱۳۹۹، ص ۱۲۱)

ضرب‌المثل‌ها

«گردآوری مجموعه ضرب‌المثل‌های کرمان از دیدگاه رمان نویسان کرمانی به معنای وسیع کلمه مورد توجه خاص قرار دارد زیرا گذشته از این که فرهنگ امثال و حکم شاید به این زودی‌ها فراهم نگردد و به فراموشی سپرده شود.» (بقائی، ۱۳۸۱، ص ۸)

«آب خوش از گلویم پایین نرفت. یک لحظه راحت و آسایش به خود ندیدم. آب خوش از گلویم پایین نرفت.» (بقائی، ۱۳۸۱، ص ۸۹)

«نمی‌دید آب خوش از گلویم پایین نمی‌ره؟ مهمان یه روز، دو روز عزیزه.» (سلیمانی، ۱۳۹۹، ص ۴۷)

«نخوردیم نان گندم دیده‌ایم به دست مردم. از تجربه‌های دیگران هم می‌توان بهره گرفت. نخوردیم نون گندم، دیدیم وه دس س مردم.» (مرادی، ۱۳۹۰، ص ۱۲۸)

«نخورده نان گندم، دیده دست مردم و یار خواهرهایش را سر بچه‌هایشان دیده بود.» (سلیمانی، ۱۳۹۹، ص ۴۹)

«اگر گوشت همدیگر را بخورند استخوان همدیگر را بیرون نمی اندازند. عقلهی خویشاوندی ایجاد محبت می کند. گویند قوم و خویشان. اگر گوشت هم ره بخورن استغون هم ره وه لرد نمندازن.» (بقائی، ۱۳۸۱، ص ۱۹۵)

«هر چه می کشند از همین هاست که قدیمی ها گفته اند گوشت را بخورند، استخوانت را بیرون نمی اندازند.» (سلیمانی، ۱۳۹۹، ص ۷۱)

«آسمان که به زمین نیامده. اهمیت قضیه از آنچه تو می پنداری بسیار کمتر است و اتفاقی نیفتاده است آسمون که وه زمین نومده.» (مرادی، ۱۳۹۰، ص ۱۰۵)

«دو ماه طاقت می آوردی. آسمون که به زمین نمی اومد. نمی مُردی از بی قوتی.» (سلیمانی، ۱۳۹۹، ص ۷۳)

«از خر شیطان پیاده شو. به کسی که دست از لجاجت بر نمی دارد گویند. از خر شیطان پیاده شو.» (مرادی، ۱۳۹۰، ص ۱۳۳)

«اصلاً مهر او هیچ، مهر این بچهی بی گناه را. بلکه از خر شیطان پایین بیاید و همه چیز بشود مثل اولش.» (سلیمانی، ۱۳۹۹، ص ۸۷)

«کله اش بوی قرمه سبزی می دهد. به کسی که حرف هایش بوی سیاست می دهد و در اصطلاح حرف هایش بودار است گویند، کنایه از این که سخنانش مایه گرفتاری او خواهد شد. کل لش بو قرمه سبزی می ده.» (مرادی، ۱۳۹۰، ص ۲۳۸)

«می دانست دزد و قاچاقچی فقط کله اش بوی قرمه سبزی می داده.» (سلیمانی، ۱۳۹۹، ص ۸۹)

«عقل مردم به چشمشان است. مردم ظاهر را می بینند و به ظاهر توجه دارند. عغل مردم وه چشمشونه.» (مرادی، ۱۳۹۰، ص ۲۴۲)

«نمی خواست خودش را رسوای خاص و عام بکند. مردم عقل شان به چشمشان است.» (سلیمانی، ۱۳۹۹، ص ۱۱۲)

«عطایش را به لقایش می بخشم. درباره کسی که با منت و ترش رویی، کمک یه کاری برای کسی می کند گویند. عطاشه وه لقاش می بخشم.» (بقائی، ۱۳۸۱، ص ۷۸)

«تا این که چند بار سینهی فلفلی مادرش را مک زد و کم کم عطای آن را به لقایش بخشید و چسبید به شیشهی شیر پاستوریزه اش.» (سلیمانی، ۱۳۹۹، ص ۱۱۳)

«آبی نمی بیند شناگر ماهر است. امتحانی پیش نیامده تا آن طوری که هست شناخته شود. آبی نمی بیند شنو باز قهاریه.» (مرادی، ۱۳۹۰، ص ۹۲)

«این روزها خیلی شیطان شده این بچه. آب نمی دید و گرنه شناگر قابلی بود پدر سوخته.» (سلیمانی، ۱۳۹۹، ص ۱۴۸)

«مثل بید لیلی می لرزید. مصداق کسی است که از سرما یا ترس و یا تب دچار لرزه شده است. مته بید لیلی می لرزید.» (بقائی، ۱۳۸۱، ص ۲۰۰)

«بعد از مرگ آقا هوشنگ بود که نگاه شوهر افسر خانم را دید و مثل بید لرزید.» (سلیمانی، ۱۳۹۹، ص ۱۸۸)

آداب و رسوم ازدواج

خواستگاری

«هنگامی که دختر خانم از طرف خانواده داماد، مورد تایید واقع می شد، روزی را جهت خواستگاری تعیین می نمودند و با پدر و مادر داماد در این مراسم حضور داشتند.» (ایزدی، ۱۳۹۴، ص ۲۲)

«همان روزی هم که مادر کرامت آمده بود خواستگاری اش، ته دلش لرزیده بود.» (سلیمانی، ۱۳۹۹، ص ۳۴)

«تقریباً ده روز بعد از روز نان پزان، یک روز زن عمویش یا الله یا الله گویند وارد خانه شان شد تا انیس را برای کرامت خواستگاری کند.» (همان، ص ۳۶)

شیربها

«در گذشته رسم بدین صورت بود که داماد بنابه وظیفه مؤظف بود مقداری از وسایل یا جهیزیه را با پولی که به عنوان شیربها تقدیم می‌کرد تهیه نماید که امروزه تقریباً این رسم منسوخ شده و مادران خود براساس مهریه میزان جهیزیه را رقم زده و تهیه می‌کنند.» (ایزدی، ۱۳۹۴، ص ۲۷)

شیربها هم کرامت بیست هزار تومان نقد به مادر انیس داد که در ازای آن یک قالی چهار متری گل سرخ و خرده ریزهایی به عنوان جهیزیه همراه انیس کرد.» (سلیمانی، ۱۳۹۹، ص ۳۷)

مهریه

«پس از این که خانواده پسر با تفحص و تحقیقات کامل و همه جانبه موفق به پیدا کردن خانواده‌ای مناسب و شایسته جهت وصلت شدند لذا روزی مناسب را جهت مذاکرات اساسی و تعیین مهریه انتخاب می‌نماید.» (ایزدی، ۱۳۹۴، ص ۲۵)

«برای همین هم آقا هوشنگ با مهریه‌ای که حاج آقا سیفی و حاج خانم سیفی تعیین کردند مخالفت نکردند. پنجاه سکه برای یک زن بیوه‌ی بچه‌دار زیاد بود ولی آقا هوشنگ مخالفتی نکرد.» (سلیمانی، ۱۳۹۹، ص ۱۶۲)

مراسم خرید عروسی

«خانواده‌های عروس و داماد پس از انجام مقدمات ازدواج و توافقات فی‌مابین چند روز قبل از عروسی روزی را به نام خرید عروسی تعیین نموده و به قصد خرید لوازم و بساط عروسی راهی بازار می‌شوند.» (ایزدی، ۱۳۹۴، ص ۳۱)

«کرامت همراه لباس‌های عروسی‌اش برایش جعبه‌ی لوازم آرایش هم آورده بود. با کرامت خرید نرفتند. رسم بود دختر با داماد و یکی دو نفر از خانواده‌هاشان می‌رفتند خرید، اما عروسی او هیچ چیزش مثل عروسی‌های دیگر نبود.» (سلیمانی، ۱۳۹۹، ص ۱۴۱)

جهیزیه

«جهیزیه یا جهاز عبارت است از کلیه‌ی ملزومات ضروری که هر دختر در آستانه‌ی ازدواج طبق یک رسم دیرینه باید تهیه نموده و با خود به خانه‌ی بخت ببرد. وسایلی مانند قدح، دیگ مس، چند تکه پته مانند پشتی، رومیزی پته و... می‌باشد.» (ایزدی، ۱۳۹۴، ص ۳۸-۳۹)

«جهیزیه‌ای هم نداشت. شش تا کاسه‌ی مسی و شش تا بشقاب مسی، کل ظرفی بود که مادرش گذاشته بود داخل کارتن و زیر نگاه دو دختر بزرگ‌تر از انیس، گفته بود مس میراثه. خوب نیست دختر بدون مس بره خونه‌ی شوهر.» (سلیمانی، ۱۳۹۹، ص ۱۰)

«مردم گوران هم که مادی‌اند و می‌دانند کدام دختر چهار تا قالی گل سرخ جهاز می‌برد.» (همان، ص ۳۴)

مراسم بند اندازون (آرا کردن)

«در این مراسم در بین خانواده‌ها رسم بود که از خانمی که در این رشته تبحر و سررشته داشت یک روز قبل از مراسم عقد به خانه‌ی عروس می‌آوردند و اتاقی در اختیارش قرار می‌دادند.» (ایزدی، ۱۳۹۴، ص ۴۵)

«خواهرها برایش آب قند درست کرده بودند و یک لیوان کامل به خوردش داده بودند. مشاطه را آورده بودند خانه. رسم گورانی‌ها بود؛ عروس را نمی‌بردند آرایشگاه مشاطه را می‌آوردند خانه‌ی عروس.» (سلیمانی، ۱۳۹۹، ص ۱۲۸)

عقد

«هنگامی که صیغه ی عقد توسط عاقد جاری می شود همگان غرق در سکوتند تا این که عاقد جملات عربی را قرائت می نماید و به دنبال آن مهریه مشخصه را به زبان جاری می کند و از عروس خانم می خواهد در صورت رضایت بله را بگوید.» (ایزدی، ۱۳۹۴، ص ۵۷)

«البته قبل از این ها رفته بودند بافت، توی یک محضر درب و داغان، پیش یک آقای عبایی عقد کرده بودند، با مهریه ی دویست هزار تومان و یک سفر مکه.» (سلیمانی، ۱۳۹۹، ص ۳۷)

«اصلش به همین دلیل انیس زودتر از آن چه فکر می کرد جواب بله را به هوشنگ گفت.» (همان، ص ۱۴۹)

آداب و رسوم جشن (عروسی)

«در شهر کرمان طبق عقاید دیرینه مردم در روز عروسی کلیه میهمانان خصوصاً بستگان درجه یک عروس و داماد، در منزل عروس دعوت می شدند و کلیه پذیرایی به عهده پدر و مادر عروس بود.» (ایزدی، ۱۳۹۴، ص ۴۵)

«برای عروسی، مادر انیس چهار تا قوم و خویش را دعوت کرده بود و شام پلو و گوشت داد و عروس را بی سروصدا به خانه ی پدر کرامت بردند.» (سلیمانی، ۱۳۹۹، ص ۳۷)

تهیه آب روغنو یا کاجی

«در صبح روز بعد از عروسی در منزل ترتیب طبخ آب روغنو فراوانی را می دهد و به بستگان نزدیک عروس مانند خاله، زن دایی، زن عمو، خواهران که به دیدن عروس خانم می روند و به او تبریک گفته و آب روغنو تهیه شده را بین آن ها تقسیم می کنند و به دختران دم بخت نیز می دهند. آب روغنو یا کاجی از انواع داروهای گیاهی و روغن حیوانی و آرد چهار تخم، مغز و چهار زیره تهیه شده و بسیار مقوی است.» (ایزدی، ۱۳۹۴، ص ۶۹)

«تا دقیقه ی آخر بارداری شان در مزارع کار می کردند و بچه را هم که به دنیا می آوردند، با خوردن یک ظرف کاجی دوباره می شدند همان آدمی که بودند.» (سلیمانی، ۱۳۹۹، ص ۷۷)

پاگشا

«در این مراسم ابتدا رسم است پدر و مادر عروس و داماد به عنوان اولین خانواده پیش قدم شده و آنان را به منزل خویش دعوت نماید. به اصطلاح پای آنان را به بیرون از خانه باز کنند که به این دعوت «پاگشا» می گویند.» (ایزدی، ۱۳۹۴، ص ۷۲)

«البته زهره خانم تنها کسی بود پاگشای شان کرد و یک قواره پارچه ی پیراهنی هم به انیس کادو داد.» (سلیمانی، ۱۳۹۹، ص ۱۵۱)

شب شیشه و نام گذاری کودک

«در روز ششم از کلیه میهمانان جهت شب نشینی دعوت به عمل می آید. کلیه وسایل پذیرایی آماده می شود مانند تهیه قاووت، تهیه آجیل مخصوص، تهیه شام و دیگر وسایلی که ضروری و لازم است. مراسم شب شیشه از بهترین و پرهیجان ترین شب هاست، که مراسم نام گذاری کودک نیز در شب شیشه انجام می گرفت.» (ایزدی، ۱۳۹۴، ص ۱۸۰-۱۸۳)

«قاووت هم برای شب نشینی هایش می آورد. اگر گوران بود شش شب بزرگ و کوچک به شب نشینی می آمدند، آجیل می خوردند، ترنا بازی می کردند و تا صبح کنار زائو بیدار می ماندند که مبادا آل، زائو یا بچه را بزند.» (سلیمانی، ۱۳۹۹، ص ۱۷۵)

«خواهرهای کرامت که از راه رسیدند نیمچه جشنی برپا شد. خواهرها کمری تاب دادند و بشکنی زدند. بچه های شان برای پسر دایی اسم انتخاب کردند، اسم ها همه با ک شروع می شد: کامیار، کامران، کاوه، کاووس.» (همان، ص ۷۴)

«تهیه غذای سرخ کرده در شب‌های جمعه مانند روغن جوشی، خرما بریز، حلوا، خواندن قرآن، فاتحه، صلوات، برای شادی روح اموات خیرات کردن و رفتن به مزار، که از دیدگاه اسلام و ائمه اطهار (ع) سفارش زیاد شده است.» (مرادی، ۱۳۹۰، ص ۳۶۸)

«پیرزن بیچاره کس و کار درست و حساسی که ندارد. برایش چیزی خیرات کنند. اصلاً شاید یکی دو بسته خرما هم خرید و شب جمعه خیرات کرد. برای پیرزن بیچاره.» (سلیمانی، ۱۳۹۹، ص ۱۱۰)

پوشاک

«پوشاک محلی کرمان، لباس‌های سنتی است که طی قرن‌ها توسط مردم استان کرمان تهیه شده و پوشیده و رواج داشتند. این پوشاک مانند گالش، دلاغ، شلیته، گیوه، چادر و چاقچور، چارقد و تنبون (شلوار) می‌باشد.» (یاوری، ۱۳۹۸، ص ۳۴)

«چادر و چاقچور - cãdor- o- cãqcor: چادر مخصوص زنان یا دلاغ است.» (جمال زاده، ۱۳۴۱، ص ۱۵۷)

«نه این که توی عکس بد شده باشد، اما با آن چادر و چاقچور خیلی هم خوب نشده بود.» (سلیمانی، ۱۳۹۹، ص ۱۴۸)

۴-۲- غذا

«استان کرمان قدمتی بسیار طولانی دارد. غذاها بخشی مهم از این فرهنگ را تشکیل می‌دهند. در این استان غذاهای محلی متنوعی تهیه و طبخ می‌شود. غذاهایی مانند اشکنه، آبگوشت بزباش، آبگوشت کشک، بزقرمه و قاتق بنه هستند.» (صدافت، ۱۳۹۷، ص ۶۶)

«اشکنه - eškene: غذای بومی است. ابتدا پیاز و آرد را در روغن سرخ می‌کنند و پس از جوش آمدن اسفناج و شنبلیله به آن می‌زنند.» (ستوده، ۱۳۳۵، ص ۸)

«می‌توانست با آن‌ها گوجه تخم‌مرغ درست کند که زهرا خانم به آن املت می‌گفت. می‌توانست اشکنه درست کند.» (سلیمانی، ۱۳۹۹، ص ۱۰۲)

اعتقادات و باورهای محلی

باورهای پزشکی

«به عقاید، توصیه‌ها یا روش‌های درمانی رایج در میان مردم اشاره دارد که پایه علمی ندارند و از نسلی به نسل دیگر منتقل شده‌اند، بیشتر از داروهای گیاهی مانند گل گاوزبان که آرامش بخش و خونساز است، کلپوره برای دل درد، بومادرون برای اسهال و کنگر گیاهی است آدور دار یا خاردار، معطر که داخل ماست می‌ریزند استفاده می‌شود.» (ستوده، ۱۳۳۵، ص ۲۳)

«خدا می‌داند چه قدر توی این کوه‌ها بوته‌ی کنگر هست و گل گاوزبان.» (سلیمانی، ۱۳۹۹، ص ۸۴)

«بوی کلپوره و بومادران می‌دهد این دختر گورانی سبزه.» (همان، ۱۸۴)

باورهای خرافی

«به عمل یا اعتقاد ناشی از جهل، نادانی، ترس از ناشناخته‌ها، اعتقاد به جادو و بخت، چشم زخم یا درک نادرست از علت و معلول خرافه گفته می‌شود.» (صوفی، ۱۳۹۱، ص ۱۲)

«خواهرها برایش اسپند دود کردند و نمک دور سرش گرداندند و در آتش ریختند و از خدا و ائمه‌ی اطهار خواستند چشم حسود را بترکند و به زندگی کرامت و انیس رونق بدهد.» (سلیمانی، ۱۳۹۹، ص ۷۵)

«دوایی نبود که نخورده باشد، دعایی نبود که مادرش برایش نگرفته باشد از این درویش و آن مولای گورانی. نذری نبوده که پدرش نکرده باشد.» (همان، ۷۹)

آل:

«آل - âl: به یک موجود خیالی گویند که اعتقاد مردم را برابر آنست که به زن زائو آسیب می‌رساند و این موجود خیالی تا روز ششم برای او خطر دارد و به این دلیل شش شب اول تا صبح شب‌نشینی می‌کنند.» (آئینه نگینی، ۱۳۸۲، ص ۳۴)

«اگر گوران بود شش شب، بزرگ و کوچک به شب‌نشینی می‌آمدند، آجیل می‌خوردند، ترنا بازی می‌کردند و تا صبح کنار زائو بیدار می‌ماندند که مبادا آل، زائو یا بچه را بزند.» (سلیمانی، ۱۳۹۹، ص ۱۷۵)

باورهای مذهبی

«باورها، سنت‌ها و مراسم‌هایی که از قدیم بوده تاکنون هم ادامه دارد مانند: مراسم ماه محرم، شمع روشن کردن، نذری پختن، مثل آش و شله‌زرد در کرمان به پختن شله‌زرد «ابراهیم خان» هم می‌گویند. سفره‌ی حضرت رقیه (س)، صلوات فرستادن، قربانی کردن، خواندن قصیده مشکل‌گشا جهت حاجت و تقسیم آجیل مشکل‌گشا بین مردم و... هستند.» (مرادی، ۱۳۹۰، ص ۳۶۷)

- ۱- «حالا هم نذر می‌کند اگر باردار شد این بار روضه‌ی درست و حسابی بگیرد. اصلاً بهتر است روضه‌ی حضرت رقیه بگیرد و اگر بچه‌اش دختر شد، اسمش را به نیت یتیم خفته در خرابه‌های شام بگذارد رقیه.» (سلیمانی، ۱۳۹۹، ص ۳۵)
- ۲- «خدایا برسان این مرد رو. خدایا غلط کردم ناشکری کردم. قول می‌دم هر شب جمعه قصیده‌ی مشکل‌گشا رو بخوانم.» (سلیمانی، ۱۳۹۹، ص ۵۵)
- ۳- «صلوات می‌فرستد، پشت سر هم. چشم‌هایش را بست و شاهزاده ابوالقاسم را صدا زد. غلام عباس هم صلوات فرستاد و تندتند دانه‌های تسبیحش را جابه جا کرد.» (همان، ص ۶۸)

فقر

«بازتاب گسترده‌ی فقر معیشتی و نبود نان و بیکاری و گرسنگی و شرم زدگی مرد خانواده و در پی آن بروز تنگ خلقی‌ها، خشونت‌ها در محیط خانواده و قربانی شدن زنان و کودکان در این محیط پر اضطراب است که هیچ‌گاه قابل مقایسه با داستان‌های جنوبی نیست. به فقر و بیچارگی مردمان جنوب در مقایسه با سایر مناطق بیان خواهیم کرد و در نتیجه بازتاب خشن، برهنه و اندوه بار فقر در داستان‌های نویسندگان در آن فرصت اندک، جز واقعیت و واقع‌گرایی نخواهیم تصور کرد.» (صادقی شهپر، ۱۳۹۰، ص ۱۳۵)

«یتیم بودند و ندار و پرجمعیت؛ هفت خواهر و یک برادر. گورانی‌ها به‌شان می‌گفتند هفت خواهر و بگ بودند ولی بی‌چیز. آب و ملکی نداشتند. با همان چهار تا مال و با نان و دوغ و کشک به عرصه رسیده بودند.» (سلیمانی، ۱۳۹۹، ص ۱۳)

بازی‌های محلی

«بازی‌ها و ورزش‌های سنتی از جمله رفتارهای اجتماعی است که قابلیت بسیاری برای ایجاد ارتباط و گفت و گو داشته و بسیاری اوقات به عنوان وسیله‌ای برای رفع کدورت‌ها و یا ایجاد تعامل میان افراد و جوامع به کار رفته است، هر چند که بازی‌ها مانند بسیاری از عناصر فرهنگی دائماً در حال حرکت و انتشار در میان منطقه‌های بومی است. بازی‌هایی مانند ترنه بازی و ورق کشیدن می‌باشد که بازی کودکان هم هستند.» (رضوانفر، ۱۳۹۰، ص ۵)

«ترنه بازی - tome bâzi: شال یا روسری را پیچیده و محکم تاب می‌دهند که در شب نشینی‌ها بجای تازیانه در یک نوع بازی بنام ترنه بازی استفاده می‌شود.» (آئینه نگینی، ۱۳۸۲، ص ۶۹)

«اگر گوران بود شش شب، بزرگ و کوچک به شب‌نشینی می‌آمدند، آجیل می‌خوردند، ترنا بازی می‌کردند تا صبح کنار زائو بیدار می‌ماندند که مبادا آل، زائو یا بچه را بزند.» (سلیمانی، ۱۳۹۹، ص ۱۷۵)

«ورق کشیدن - varaq kešidan: ورق بازی با ورق قمار می‌کنند یا چیزی برنده می‌شوند و یا کل زندگی را از دست می‌دهند، از نظر اسلام حرام است.» (ستوده، ۱۳۳۵، ص ۱۸۳)

«البته آن شب مردها ورق بازی کردند و باز تن انیس را لرزاندند.» (سلیمانی، ۱۳۹۹، ص ۱۷۶)

۸-۲- شیوه‌ی معیشت و تولیدی

«به مجموعه‌ای از فعالیت‌های اقتصادی گفته می‌شود که یک جامعه برای تأمین نیازهای مادی روزمره خود انجام می‌دهد. فعالیت‌هایی مانند کارگاه قالی بافی، خرید و فروش محصولات لبنی، بساز بفروش و خرده فروشی را در بر می‌گیرد.» (صدقی، ۱۳۹۶، ص ۵-۸)

«برمی‌گشت گوران و با پولش یک کارگاه قالی بافی راه می‌انداخت، کارگرها می‌بافتند و خودش پا می‌انداخت روی پا و خانمی می‌کرد.» (سلیمانی، ۱۳۹۹، ص ۱۰۷)

۲-۹- نان محلی

«نان مخصوص و محلی مردم رابر اصولاً نان تیری یا لواش می‌باشد. این نان‌ها اصطلاحاً نان تووگی یعنی نانی که روی تووه پخته می‌شود، اطلاق می‌گردد.» (ایزدی، ۱۳۹۴، ص ۱۲۳)

«بعد از جدایی کرامت از زنش، اول بار انیس او را خلنه‌ی عمویش دیده بود. رفته بود برای روضه‌ی عمویش نان بپزد. غیر از انیس چند زن و دختر دیگر هم بودند. دست کم چهار تا تابه بار گذاشته بود و نان تیری می‌پختند.» (سلیمانی، ۱۳۹۹، ص ۳۶)

صورت‌خیال اقلیمی

تشبیهات برگرفته از عناصر روستایی در داستان‌های اقلیمی بلقیس سلیمانی و صورت‌خیال اقلیمی و تصاویر ادبی تشبیه، استعاره و کنایه که ریشه در محیط جغرافیایی، طبیعت، فرهنگ، باورها و شیوه زندگی خاص یک منطقه اقلیم دارند بسیار استفاده شده است.

صورت‌خیال اقلیمی که در رمان‌های بلقیس سلیمانی وجود دارند درختانی مانند بید، پوشش محلی، صنایع دستی، لهجه‌ها و گویش‌ها، تشبیه و... هستند.

۱- «بعد از مرگ آقا هوشنگ بود که نگاه شوهر افسر خانم را دید و مثل بید لرزید.» (سلیمانی، ۱۳۹۹، ص ۱۸۸)

«تشبیه شوهر افسر خانم به بید که از ترس می‌لرزید.» (همان، ص ۲۱۱)

«زهره خانم دید که شانه‌ی جوان بالا می‌پرد و رنگش مثل زردچوبه زرد است و دید که چشم‌هایش دو کاسه‌ی خون است، برای همین به جوان بفرما زد.» (همان، ص ۲۱۷)

«در داستان پیاده تشبیه رنگ زهره خانم مثل زردچوبه زرد می‌باشد.» (همان، ص ۲۱۱)

۱۱-۲- مشاغل و حرفه‌ها

«شغل بومی به شغل‌هایی گفته می‌شود که ریشه در فرهنگ، منابع و سنت‌های محلی استان کرمان دارند مانند پیلهور، قلاگر، قالی بافی، گلیم بافی، پته‌دوزی، چوب‌دار و مال‌دار، می‌باشد.» (سعیدی، ۱۳۹۱، ص ۱۳)

«قالی بافی - qâli bâfi: امروزه در استان کرمان جایگاه ویژه‌ای در صنعت قالی بافی دارد.» (صداقت، ۱۳۹۷، ص ۵۶)

۱- «البته که خانه‌داری و شوهرداری کرده بود، حتا نگذاشته بود کرامت توی خانه دست به سیاه و سفید بزند، منتها این کارها در قیاس با قالی بافی، علف کنی و گوسفندداری کار نبودند.» (سلیمانی، ۱۳۹۹، ص ۱۳)

پته‌دوزی - patte duzi: سوزن‌دوزی که با نخ‌های رنگارنگ روی شال‌های ساده یا پارچه‌های پشمین کنند. (ستوده، ۱۳۳۵، ص ۲۹)

«گلیم‌بافی - galim bâfi: معروف‌ترین گلیم کرمان با نام شیریکی پیچ یا سوزنی شناخته می‌شود و این نامی است که بافندگان ایلپاتی و گاه روستایی کرمان به آن نسبت داده‌اند.» (صداقت، ۱۳۹۷، ص ۵۷)

۲- «از چوپانی تا پته‌دوزی، از وجین تا قالی‌بافی، از درو تا گلیم‌بافی، کاری نبود که بلد نباشد و انجام ندهد.» (سلیمانی، ۱۳۹۹، ص ۱۳)

«مال‌دار - mâldâr: کسی که اسب و الاغ و گوسفند یا نظایر آن‌ها دارد.» (ستوده، ۱۳۳۵، ص ۱۶۷)

«دیده بود این جور سگ‌ها را. مال‌دارهای گوران هم سگ داشتند.» (سلیمانی، ۱۳۹۹، ص ۸۳)

۱۲-۲- مکان‌های بومی

«استان پهناور کرمان که بزرگ‌ترین استان ایران است و در ناحیه‌ای کویری و کم آب قرار دارد، اما در کوهپایه‌ها و دره‌های سرسبز و خرم بعضی روستاهایش آب و هوای بهشتی، تماشاگران را به سوی خود می‌خواند و تنوع آب و هوایی آن در جهان کم مانند است. این مکان‌ها شامل روستاها، شهرها، کوه‌ها، مکان‌های دیدنی، مسجدها، خیابان‌ها و... می‌باشد.» (صداقت، ۱۳۹۷، ص ۱۰)

۱- «در یک سالی هم که اندوهجرد^۱ بودند فقط با یکی دیگر از معلم‌ها رفت و آمد داشتند.» (سلیمانی، ۱۳۹۹، ص ۹)

۲- «موقع گذشتن از گذار کفنو^۲ که پوشیده از برف است، مردم پی در پی صلوات می‌فرستد.» (سلیمانی، ۱۳۹۹، ص ۶۲)

۳- «اون طوری که پرونده‌ام نشون می‌داد، دم مسجد جامع^۳ کرمان تو یه شب برفی پیدام کرده بودن.» (همان، ص ۲۸)

نتیجه گیری

رمان پیاده اثر بلقیس سلیمانی، با بهره‌گیری از مؤلفه‌های اقلیمی و فرهنگ عامه، نمونه‌ای از ادبیات اقلیم‌گرا در ایران است. نتایج پژوهش نشان داد که عناصر فرهنگی برخاسته از زیست اقلیمی شامل ضرب‌المثل‌ها، باورهای عامیانه، آیین‌های ازدواج، مناسبات اقتصادی و مهارت‌های معیشتی زنان، نه تنها در تار و پود روایت تنیده شده‌اند، بلکه به‌عنوان سازوکارهایی بنیادین در شکل‌دهی به جهان روایی، شخصیت‌پردازی و تولید معنا عمل می‌کنند.

نویسنده با ظرافت، این عناصر را در راستای صورت‌بندی رابطه‌ی دیالکتیکی میان انسان و محیط در بستر فرهنگی منطقه به کار گرفته است. این مؤلفه‌ها، فراتر از بازتاب سنت‌های بومی، به ابزارهای معنابخش روایت بدل گشته و به شخصیت‌ها امکان تفسیر تجربه‌ی زیسته، رنج، امید و تردیدهای خود را در جهت اتخاذ تصمیمات فردی و جمعی می‌بخشند. نمود نذر، دعا و توسل، در کنار بازنمایی دینداری عامه، سازوکار روایی مؤثری برای نمایش درماندگی و انتظار شخصیت‌ها فراهم می‌آورد. آیین‌های ازدواج نیز، ضمن ترسیم زمینه‌ی اجتماعی، مناسبات قدرت، محدودیت‌های عاملیت فردی به‌ویژه در زنان و مداخله‌ی جمع در حریم خصوصی را منعکس می‌کنند.

تصویر زن در رمان، عمدتاً از طریق کنش‌های معیشتی، مهارت‌های کاربردی و تاب‌آوری ترسیم شده و جایگاه او را از کنش‌پذیری منفعل به سطحی از عاملیت در بقا و استمرار نظام خانواده و جامعه ارتقاء می‌بخشد. در نتیجه، عناصر فرهنگ عامه

۱- روستایی در شهداد است.

۲- «روستایی در جیرفت است.» (صداقت، ۱۳۹۷، ص ۸۹)

۳- «مسجدی در کرمان که در زمان صفویه به مظفری شهرت داشت.» (زمان‌زاده دربان، ۱۳۹۹، ص ۴۲)

در رمان «پیاده»، هم‌زمان واجد کارکردهای اقلیمی، روایی، زیبایی‌شناختی و جامعه‌شناختی بوده و به تعمیق لایه‌های معنایی متن یاری می‌رساند.

این پژوهش بر اهمیت خوانش اقلیم‌گرایانه‌ی رمان تأکید ورزیده و آشکار می‌سازد که چنین رویکردی، به درک عمیق‌تری از سازوکارهای روایت، جایگاه زن و مناسبات فرهنگی متن رهنمون می‌شود. پیشنهاد می‌شود پژوهش‌های آتی، این اثر را در مقایسه‌ی تطبیقی با دیگر آثار اقلیم‌گرا مورد کاوش قرار دهند.

منابع

- آئینه نگینی، ولی‌الله. ۱۳۸۲. نگین سبز کرمان (واژه‌نامه گویش رابر بافت). چاپ دوم. کرمان: مرکز کرمان شناسی.
- ایزدی، زهرا. ۱۳۹۴. فرهنگ عامه کرمان. چاپ اول. کرمان: انتشارات خدمات فرهنگی کرمان.
- بقائی، ناصر. ۱۳۸۱. امثال فارسی در گویش کرمان. چاپ دوم. کرمان: انتشارات مرکز کرمان شناسی، شورای اسلامی شهر کرمان.
- جعفری (قنواتی)، محمد. ۱۳۸۲. در قلمرو ادبیات اقلیمی. کتاب ماه ادبیات و فلسفه، شماره‌ی ۶۵ ص ۱۴۰.
- جمال زاده، سید محمدعلی. ۱۳۴۱. فرهنگ لغات عامیانه. چاپ اول. تهران: انتشارات فرهنگ ایران زمین.
- حق شناس، علی محمد، ۱۳۶۹. آواشناسی (فونتیک). چاپ دوم. تهران: انتشارات آگاه.
- دیلماری، محمدرضا. ۱۳۹۰. فرهنگ لغات و اصطلاحات عامیانه مردم کرمان. چاپ اول. همدان: سپهر دانش.
- رضوانفر، مرتضی. ۱۳۹۰. بازی‌های بومی و محلی ایران. چاپ اول. تهران: انتشارات آباد بوم.
- زمان‌زاده دربان، موسی. ۱۳۹۹. ماجراجو در کرمان. چاپ اول. تهران: نشر شکیب.
- ستوده، منوچهر. ۱۳۳۵. فرهنگ کرمانی. چاپ اول. تهران: انتشارات فرهنگ ایران زمین.
- سعیدی، مشیت‌الله. ۱۳۹۱. اطلس مشاغل بومی استان کرمان. چاپ اول. تهران: انتشارات طلوع دانش.
- سلیمانی، بلقیس. ۱۳۹۸. نام کوچک من بلقیس. چاپ اول. تهران: انتشارات ققنوس.
- _____ . ۱۳۹۹. پیاده. چاپ پنجم. تهران: نشر چشمه.
- صادقی، فاطمه زهرا. ۱۴۰۱. بن‌مایه‌های اقلیمی و زیست محیطی شعر فارسی معاصر مازندران. چاپ اول. تهران: انتشارات تیرگان.
- صادقی شهپر، رضا. ۱۳۹۷. اقلیم داستان داستان‌های اقلیمی و روستایی. تهران: ورا.
- صداقت، س. ۱۳۹۷. جاذبه‌های کرمان. چاپ اول. تهران: انتشارات ۳۶۰ درجه.
- صدقی، ناصر. ۱۳۹۶. تحلیلی بر مناسبات نظام‌های اقتصادی و شیوه‌های تولیدی در تاریخ ایران؛ با تأکید بر عصر سلجوقی، شماره‌ی ۳۵، ص ۵-۸.
- صرفی، محمدرضا. ۱۳۹۱. باورهای مردم کرمان. چاپ اول. کرمان: انتشارات دانشگاه شهید باهنر کرمان.
- مخترع، شهین. ۱۳۹۲. همی کرمون خودمو مجموعه ضرب‌المثل‌ها و اصطلاحات کرمان: انتشارات ولی.
- مرادی، عیسی. ۱۳۹۰. ترانه‌ها، زبان زدها و فرهنگ عامه مردم کرمان. چاپ دوم. کرمان: مرکز کرمان شناسی.
- میرعابدینی، حسن. ۱۳۸۰. صدسال داستان نویسی ایران. چاپ دوم. تهران: نشر چشمه.

یاوری، حسین. ۱۳۹۸. آشنایی با لباس ها و پوشاک سنتی مردم مناطق مختلف ایران. چاپ ششم. تهران: انتشارات سیمای

دانش.

References

- Ayineh Negini, V. (2003). *The green gem of Kerman (Dictionary of the Rabor and Baft dialect)* (2nd ed.). Kerman: Kermanology Center. [in Persian]
- Izadi, Z. (2015). *Folk culture of Kerman* (1st ed.). Kerman: Kerman Cultural Services Publications. [in Persian]
- Baghaee, N. (2002). *Persian proverbs in the Kerman dialect* (2nd ed.). Kerman: Kermanology Center Publications, Islamic Council of Kerman. [in Persian]
- Jafari (Ghanavati), M. (2003). In the realm of regional literature. *Ketab-e Mah-e Adabiyat va Falsafeh (Monthly Book of Literature and Philosophy)*, (65), 140. [in Persian]
- Jamalzadeh, S. M. A. (1962). *Dictionary of colloquial words* (1st ed.). Tehran: Farhang-e Iran Zamin Publications. [in Persian]
- Haghshenas, A. M. (1990). *Phonetics (Fonetik)* (2nd ed.). Tehran: Agah Publications. [in Persian]
- Dimari, M. R. (2011). *Dictionary of colloquial words and expressions of the people of Kerman* (1st ed.). Hamedan: Sepehr-e Danesh Publications. [in Persian]
- Rezvanfar, M. (2011). *Indigenous and local games of Iran* (1st ed.). Tehran: Abad Boom Publications. [in Persian]
- Zamanzadeh Darban, M. (2020). *Adventurer in Kerman* (1st ed.). Tehran: Shakib Publications. [in Persian]
- Sotoudeh, M. (1956). *Kerman dictionary* (1st ed.). Tehran: Farhang-e Iran Zamin Publications. [in Persian]
- Saeedi, M. (2012). *Atlas of indigenous occupations of Kerman province* (1st ed.). Tehran: Toloo-e Danesh Publications. [in Persian]
- Soleimani, B. (2019). *My first name is Belqis* (1st ed.). Tehran: Ghoghnoos Publications. [in Persian]
- Soleimani, B. (2020). *The pedestrian (Piadeh)* (5th ed.). Tehran: Cheshmeh Publications. [in Persian]
- Sadeghi, F. Z. (2022). *Regional and environmental motifs in contemporary Persian poetry of Mazandaran* (1st ed.). Tehran: Tirgan Publications. [in Persian]
- Sadeghi Shahpar, R. (2018). *The climate of story: Regional and rural stories*. Tehran: Vera Publications. [in Persian]
- Sedaghat, S. (2018). *Attractions of Kerman* (1st ed.). Tehran: 360 Degree Publications. [in Persian]
- Sedghi, N. (2017). An analysis of the relations of economic systems and modes of production in Iranian history; With emphasis on the Seljuk era. *Journal of Historical Studies*, (35), 5-8. [in Persian]
- Sourfi, M. R. (2012). *Beliefs of the people of Kerman* (1st ed.). Kerman: Shahid Bahonar University of Kerman Publications. [in Persian]
- Mokhtare, S. (2013). *Hami Kerman Khodmo: Collection of proverbs and expressions of Kerman*. Kerman: Vali Publications. [in Persian]
- Moradi, I. (2011). *Songs, idioms and folk culture of the people of Kerman* (2nd ed.). Kerman: Kermanology Center. [in Persian]
- Mirabedini, H. (2001). *One hundred years of Iranian fiction writing* (2nd ed.). Tehran: Cheshmeh Publications. [in Persian]
- Yavari, H. (2019). *Introduction to traditional clothing and costumes of the people of different regions of Iran* (6th ed.). Tehran: Simaye Danesh Publications. [in Persian]